

Проект „ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ ДЕЛА ОТ ОБЩЕСТВЕН
ИНТЕРЕС – ЗА ПРОЗРАЧНОСТ И БЛАГОПРИЯТНА БИЗНЕС СРЕДА“

ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДАТЕЛ

*„Назначен отидето и да е, съдията, в изпълнение на
съдийската си власт, е подчинен само на закона.
Овластен и срещу онези, чрез които бива установен на
своя пост, той решава задължително и срещу тях.
Съдийството – това е най-деликатната обществена
деятелност, при която са оставени на разположение на
съдията хорската чест, имот и живот.“*
Проф. д-р Веселин Вучков

ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА СЪДА

В процеса на наблюдение доброволците по настоящия проект влизат с мотивация и надежда, че ще допринесат за развитието на гражданското общество като способстват да станат видими страни на тази част от административното производство, което протича в съдебна зала. Отговорно приемат задачата обективно и безпристрастно да наблюдават съдебния процес, за да представят на широката общественост прозрачна картина по определени показатели за въпроси, които интересуват всеки, като продължителност на делата, ред в съдебната зала, защита правата на гражданите и т.н. Работата на съдебната система като цяло е подложена на голяма критика в обществото и затова от особена важност е доброволците да отразяват своите впечатления точно и коректно и така да приемат предизвикателството да покажат чрез своите наблюдения някои от слабите или силните страни на наблюдаваните процеси. Доброволците се обозначават и са видими

за всички присъстващи в съдебната зала - винаги носят баджове и червени папки. Трудностите са свързани с необходимостта от абстрахиране от реакцията и въпросите на страните по конкретен спор пред съдебната зала преди или след съдебното заседание. Отношението към доброволците е добронамерено и подкрепящо за тяхната дейност.

На работна среща по проекта през м. ноември 2024 г. проведена в Административен съд - Варна, бяха представени пред ръководството на съда материали по проекта и междинни резултати, които бяха обсъдени. Бяха разисквани отделни аспекти от елементите на наблюдение. Присъстващите доброволци споделиха своите впечатления от дейността си в съда и отношението към тях от страна на съдиите, като подчертаха усещането си за позитивно отношение и подкрепа на програмата от страна както на съдиите, така и на гражданите, присъстващи в залите.

СТАТИСТИКА

За второто тримесечие от стартирането на активното наблюдение по проекта са обхванати над 120 дела. Наблюдението е осъществявано в различни съдебни зали и състави. Разнообразието на предмета на наблюдаваните дела е много голямо и ще бъде обект на окончателния статистически анализ по проекта.

5-и декември - Международен ден на доброволца. На тази дата световната общественост отдава признание на хората, които безвъзмездно спомагат за развитието на обществото с доброволния си труд в различни области на обществения живот.

НАШИТЕ НАЙ-АКТИВНИ ДОБРОВОЛЦИ

Гюлфидан Еминова

Доброволец по програмата за гражданско наблюдение на съда

Гюлфидан Еминова е студентка в специалност "Право" във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“.

„Работата ми като доброволец по проекта „Граждански наблюдател“ в Административния съд - Варна е ценен и вдъхновяващ опит! Това ми дава възможност да се запозная отблизо с функционирането на съдебната система и да придобия практически познания за административното правораздаване. В ролята на наблюдател имам задачата да следя за прозрачността на съдебните процеси, спазването на правата на участниците и процедурите.

Един от най-важните аспекти на тази инициатива е приносът ѝ към укрепване на доверието в съдебната

система. Присъствието на граждански наблюдатели гарантира по-голяма отговорност и отчетност на институциите, което е ключов елемент за една демократична държава.

Освен професионалните знания, проектът ми даде възможност да се срещна с вдъхновяващи хора – както съдии и адвокати, така и други доброволци, които вярват в силата на гражданското участие. Тази дейност ме научи на стойността на ангажираността и отговорността към обществото. Чувствам се горда, че ще допринеса за една по-прозрачна и справедлива правна среда!”

Мария Божинова

Доброволец по програмата за гражданско наблюдение на съда

Мария Божинова е студентка в сп. „Право“ във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“. Участник в „Студентската програма за законодателни проучвания“ към Народното събрание на Република България (2024 г.). Носител е на поименна студентска награда за 2024 г. в категорията „Социални, стопански и правни науки“ от кмета на Варна и председателя на Общинския съвет, давана на изявени студенти в чест на студентския празник – 8 декември.

Мария Божинова и Гюлфидан Еминова са участнички в отбора на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“, който зае първо място в първото национално студентско състезание по административноправни науки, проведено във Върховния административен съд на РБ (София, м. 01.2024 г.)

Снимка: vfu.bg

ЗА ДЕЛАТА ОТ ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС*

Съгласно програмата за гражданско наблюдение, като дела от обществен интерес се идентифицират преимуществено: дела, свързани с обществено значими обекти, проекти или по теми с очертало се обществено внимание; дела по оспорване на подзаконови нормативни актове; изборни дела; преюдициални запитвания.

Административен съд – Варна следва политика на прозрачност в работата на съда. Сред основните комуникационни канали са Интернет страницата на съда, профилите на съда в социалните медии Facebook и Twitter и прессъобщенията до медиите, съобразно Медийната стратегия на съда.

Интернет страницата съдържа вътрешна информация за дейността на съда като съгласно изискванията на Закона за съдебната власт, в нея се публикуват отчетните доклади за работата на съда, влезлите в сила и постановени съдебни актове, декларациите по ЗПКОНПИ, както и графика на съдебните заседания, справки по делата, съдебни актове, прессъобщения на съда по делата с обществен интерес, инициативи и програми, по които работи съдът.

Видно от *Годишния доклад за дейността на Административен съд - Варна за 2023 г.* (с адм.ръководител - председател - съдия Елена Янакиева), през 2023 г. делата с интерес от страна на обществеността и медиите са били по-голям брой в сравнение с предход-

ната година:

Осем дела са образувани по жалби срещу резултати от местните избори за кметове и общински съветници във Варна и областта и са отразени в медиите.

Образувани са 22 дела от обществен интерес против подзаконови нормативни актове, като през 2022 г. техният брой е бил 19.

Образуваните дела по Закона за достъп до обществена информация за 2023 г. са 32 бр., при 38 бр. през 2022 г.

През 2023 г. съдия Марияна Ширванян е отправила преюдициални запитвания до Съда на Европейския съюз в Люксембург по две дела (съответно: по адм. дело No 1011/2022 г. с определение от 30.06.2023 г., като в резултат на запитването е образувано в Съда на Европейския съюз дело с номер С – 429/23; и по адм. дело No 191/2023 г. с определение от 27.09.2023 г., като в резултат на запитването е образувано в Съда на Европейския съюз дело с номер С – 624/23).

Административен съд - Варна оповестява на сайта на съда в рубриката на Пресцентъра “Новини” гледането на дела от обществен интерес. Прессъобщенията за дела от обществен интерес през 2024 г. обхващат:

- 5 изборни дела, като от тях съответно:
 - 3 дела са образувани през м. февруари 2024 г., свързани с изборите за общински съветници и кметове, прове-

дени на 29 октомври 2023 г. в община Варна, от тях едно е частно адм. дело, което е прекратено, а две адм. дела са по жалби срещу решения на Общинската изборителна комисия - гр. Варна и са отхвърлени с решение на съда;

- 2 адм. дела са образувани през м. октомври 2024 г., свързани с частичните избори за районни кметове на райони „Одесос“ и „Приморски“, проведени на 20.10.2024 г. по жалби срещу решения на Общинската изборителна комисия (ОИК) - гр. Варна, от тях едното завършва с решение на съда за отмяна на решението на ОИК, а другото е прекратено поради отпадане на предмета на делото.

- едно административно дело по жалба срещу решение на гл. архитект на Община Варна (по ЗУТ) (м. 01.24 г.)

- едно адм. дело по жалба срещу решение на Общински съвет - Варна (по Закона за пътищата) (м. 09.24 г.)

- едно адм. дело по жалба на кмета на Община Варна срещу решение на Общински съвет Варна (м. 12.24 г.)

- над 40 адм. дела по жалби на „Пазари“ ЕАД, гр. Варна срещу заповеди на кмета на Община Варна (м. 11.24 г.)

Следва кратка справка за посочените дела по извлечение от прес-информацията на сайта на Административен съд - Варна:

- Изборни дела:

- м. февруари 2024 г.:

- в Административен съд – Варна по-

стъпва искане за спиране на Решение № 294/02.02.2024 г. на Общинската изборителна комисия (ОИК) гр. Варна, с което са прекратени предсрочно пълномощията на кмета на район „Одесос“ – Цветнен Ц. С решение №294/02.02.2024 г. на ОИК - Варна се анулира издаденото на Цветнен Ц. удостоверение за избран за районен кмет на район „Одесос“, община Варна в изборите за общински съветници и кметове, проведени на 29 октомври 2023 г. в община Варна. (6.02.24 г.) Съдът оставя без разглеждане искането на Цветнен Ц. за спиране на предварителното изпълнение на Решение № 294/02.02.2024 г. на Общинска изборителна комисия – гр. Варна и прекратява производството по ч. адм. д. № 259 по описа на съда за 2024 г. (6.02.24 г.)

- В Административен съд –Варна е образувано адм. дело № 309/2024 г. по жалба на Цветнен Ц. срещу Решение № 294 / 02.02.2024 г., постановено от Общинската изборителна комисия (ОИК) гр. Варна, с което се прекратяват предсрочно неговите пълномощията като кмет на район „Одесос“. С жалбата се иска отмяна на процесното решение на ОИК-Варна и спиране на предварителното му изпълнение (12.02.24 г.) Съдът остави без уважение искането от Цветнен Ц. за спиране предварителното изпълнение на Решение № 294/02.02.2024 г. на Общинската изборителна комисия (ОИК) – Ва-

ИМАТ ДУМАТА ЕКСПЕРТИТЕ

рна. (14.02.24 г.) С решение по адм. д. № 309/2024 г. съдът отхвърли жалбата от Цветнен Ц. (26.02.24 г.)

- В Административен съд – Варна е образувано адм. дело № 329/2024 г. по жалба от Николай Ж. срещу Решение № 296/11.02.2024 г. на Общинската избирателна комисия (ОИК) – Варна, с което предсрочно са прекратени пълномощията му като районен кмет на район „Приморски“. (15.02.24 г.) Съдът остави без уважение искането. Съдът насрочи производството по жалбата по съществото на спора на 21.02.24 г. (16.02.24 г.) С решение по адм. д. № 329/2024 г. съдът отхвърля оспорването по жалбата на Николай Ж. като неоснователно. (26.03.24 г.)

- м. октомври 2024 г.

- В Административен съд – Варна е образувано адм. дело № 2315/2024 г. по жалба на Инициативен комитет, издигащ Илиян И. К. като независим кандидат за кмет на район Приморски - община Варна при произвеждане на частични избори за районни кметове на райони „Одесос“ и „Приморски“, насрочени на 20.10.2024 г., против Решение № 325/ 24.09.2024 г. на ОИК – Варна, с което е отказана регистрация на Илиян И. К. като независим кандидат за кмет на район „Приморски“ - община Варна. (3.10.24 г.) Съдът разгледа в открито съдебно заседание адм. дело № 2315/2024 и постанови решение, с което отмени отмени Решение № 325/ 24.09.2024 г. на ОИК - Варна. Съдът върна делото като преписка на

ОИК - Варна за изпълнение на дадените в мотивите на решението указания по тълкуване и прилагане на закона. (4.10.24 г.)

- В Административен съд – Варна е образувано адм. дело № 2342/2024 г. по жалба на Инициативен комитет, издигащ Илиян И. К. като независим кандидат за кмет на район Приморски - община Варна при произвеждане на частични избори за районни кметове на райони „Одесос“ и „Приморски“, насрочени на 20.10.2024 г., против Решение № 326/ 25.09.2024 г. на ОИК – Варна, с което е заличена регистрацията му. (4.10.24 г.) Съдът насрочи производството по адм. дело № 2342 по описа на Административен съд – Варна за 2024 г. за разглеждане в открито съдебно заседание, което ще се проведе на 07.10.2024 г. (7.10.24 г.) Съдът остави без разглеждане жалбата по адм. дело № 2342 по описа на Административен съд – Варна за 2024 г. и прекрати производството. Съдът прекрати производството поради това, че с Решение № 3801-МИ от 07.10.2024 г. ЦИК отменя Решение № 326/25.09.2024 г. на ОИК – Варна, което е и процесно за настоящото дело. В този случай жалбата остава без предмет и производството по делото следва да бъде прекратено. (8.10.24 г.)

- Други дела:

- През м. януари 2024 г. - Адм. дело № 1316/2023 г., образувано по жалба на

„Златни пясъци“ АД, „Паркстрой – Златни пясъци“ ООД и „Голдън турс“ ЕООД срещу Решение №201/29.05.2023 г. на Гл. архитект на Община Варна, с което е отказано издаването на разрешение за поставяне на преместваеми обекти, съгласно одобрени от Министъра на туризма схеми за временни съоръжения.

- През м. септември 2024 г. - Адм. дело № 1129/2023 г., образувано по жалби на собственици и ползватели на имоти в Приморски парк срещу Решение № 1247-4 на Общински съвет – Варна, прието на заседание № 34 от 11.05.2023 г., с което е одобрен окончателен проект за актуализация на Генерален план за организация на движението на територията на Община Варна, ведно с графична част – схема на район Приморски и чертежи със знаковото стопанство №№ [...] По същото дело през м. октомври - Административен съд - Варна обявява за нищожно Решение № 1247-4 на Общински съвет – Варна, прието на заседание № 34 от 11.05.2023 г. Решението на Общински съвет - Варна се явява нищожно в обжалваните части като издадено при пълна липса на компетентност на общинския съвет за приемане на такъв акт. В мотивите на съда се посочва, че предвид приложимите към датата на обжалваното решение разпоредби от специалния Закон за пътищата и от Наредба № 1/17.01.2001

г. за организиране на движението по пътищата, издадена от министъра на регионалното развитие и благоустройството, действаща до нейната отмяна на 06.11.2023 г., компетентен да одобри окончателния проект за актуализация на *генерален план за организация на движението* (ГПОД) не е общинският съвет, а кметът на общината.

- м. ноември 2024 г. - В Административен съд – Варна са образувани над 40 дела по жалби на „Пазари“ ЕАД, гр. Варна, срещу заповеди на кмета на Община Варна за премахване на преместваеми обекти, намиращи се в района на Колхозен пазар, както и по искания за спиране на предварителното изпълнение на същите. (15.11.24 г.) Съдът остави без уважение исканията на „Пазари“ ЕАД. Като съобрази доводите и твърденията на жалбоподателя, както и приложените доказателства, съдебните състави отхвърлиха исканията за спиране на изпълнението на заповедите за неоснователни. (21.11.24 г.)

- м. декември 2024 г. - В Административен съд – Варна е образувано дело по жалба от кмета на Община Варна против Решение №382-2 по Протокол

№16 от 31.10.2024 г., с което Общински съвет – Варна отменя свое Решение №116-4(8)/11.03 - 12.03.2024 г. и считано от 31.10.2024 г. прекратява оправомощаването на кмета на Община Варна да извършва компенсирани промени, наложени в резултат на изменение в макроикономическите условия, възникване на неотложни потребности или други непредвидими обстоятелства, настъпили през бюджетната година. (9.12.24 г.) През м. януари 2025 г. съдът прекрати делото. В мотивите за определението си съдът сочи, че е налице законодателна воля за взаимен контрол между общинския съвет и кмета на общината, но само по отношение онези актове, които имат характер на административни - индивидуални, общи или нормативни, но не и по отношение на всички юридически решения. Съдът посочва съображения, че оспореното решение не е индивидуален или общ административен акт или подзаконов такъв. При тези констатации, съдът приема, че жалбата е недопустима и я оставя без разглеждане, производството по делото е прекратено. (8.01.25 г.)

Източници: varna-adms.justice.bg

* *Обобщение на данните и анализ - Е.Калинова, адвокат, медиатор, преподавател по право, експерт по проекта*

ОБРАТНА ВРЪЗКА ОТ СЪДА

В рамките на проекта през м. декември 2024 г. в Административен съд - Варна се проведе анкета сред съдиите на доброволен принцип за проучване на нагласите сред магистратите към програмата за гражданско наблюдение на съда. Без претенция за представителност на извадката, следват някои обобщени данни по анкетата:

На запитване дали са били запознати с гражданското наблюдение на съдебни дела преди стартирането на дейностите по текущия проект, по-голямата част отговарят положително (над 80%). Същото съотношение се запазва при отговорите на въпрос относно това дали познават работата на

гражданските наблюдатели като цяло.

При въпрос за преценка дали гражданските наблюдатели могат вярно и обективно да регистрират информацията от съдебното заседание, което наблюдават, половината отговарят отговарят положително, а останалите споделят свои опасения относно правната компетентност на доброволците. Тези съмнения следва да бъдат разсеяни с оглед на текущия проект предвид техническите параметри на наблюдението, отразени в картите за наблюдение, достъпни на страницата на проекта, които изискват само базови знания за процеса, по които в методиката по прилагане на програмата е предви-

дено предварително обучение и сертифициране на доброволците. Това се доказва и от факта, че на въпроса дали гражданските наблюдатели по текущия проект спазват етичните правила и реда в съдебната зала, 100% от отговорите са положителни. Позитивното отношение се подчертава от липсата на отрицателни отговори.

Относно мнението на съдиите за това, дали гражданското наблюдение би било полезно като обратна връзка за тяхната работа в съдебните заседания над 90% отговарят положително, което може да се приеме като готовност на съдиите да получат отклик за своята работа в съдебна зала.

Като допълнителен поглед върху обществената среда, в която съдът функционира, на въпрос дали съдиите считат, че обществото е достатъчно информирано за дейността на административните съдилища, нито един не отговаря с “да, напълно”, 70% отговарят с “да, частично” и една сравнително голяма част от 30% - че не е информирано. Също относно информираността на гражданите относно административните дела от обществен интерес, по-голямата част отговарят положително (30% с “да, напълно” и 60% с “да, частично”) и 10% смятат, че гражданите не са информирани. Съпоставянето на отговорите по двата въпроса показва, че мнението на анкетиранияте съдии е, че обществото

не е добре запознато с дейността на административните съдилища като цяло, но е сравнително добре запознато с делата, които са от обществен интерес. Това вероятно се свързва с убеждението, че подобни дела са популярни сред обществото, както и че публикуваната информация на сайта на съда за този род дела способства разпространението ѝ в електронните медии, от където тя придобива по-голяма публичност. Същевременно високият процент считащи, че обществото не е информирано за дейността на административните съдилища, както и липсата на напълно утвърждаващи отговори, ясно подчертава че програмата за гражданско наблюдение е нужна и полезна, както и че има необходимост от инициативи, насочени към популяризирането на дейността на административните юрисдикции, към отварянето им към обществото и работата в посока на по-голяма прозрачност в границите, в които това е възможно и нужно.

В тази насока, на поставен въпрос за обществения отзвук от програмата за гражданско наблюдение на работата на съда - дали би била полезна за положителна промяна по отношение на политиките за прозрачност и „отваряне“ на съда към обществото, почти всички, над 90% отговарят положително (право впечатление, че по-голямата част от 70% посочват “да, напълно”, а

само 20% - “да, частично”) и само 10% не считат така. Откроява се силна подкрепа за дейността по програмата и явна убеденост в нейната полезност.

Изводите, които могат да се направят от посочените данни, са че те очертават едно категорично позитивно отношение към програмата за гражданско наблюдение на съда, положителни нагласи на магистратите към откритост и готовност за по-голяма прозрачност и популяризиране на дейността на съда.

Резултатите от анкетата ще послужат за бъдещи обсъждания в посока усъвършенстване и осъвременяване на програмата като дискуссионните въпроси ще бъдат поставени за разисквания по време на заключителната конференция по проекта, която ще се проведе през м. март 2025 г.

**Екип на проекта
“Гражданско наблюдение на съда”**

Проектът се изпълнява с финансовата подкрепа на Фондация „Америка за България“. Изявленията и мненията, изразени тук, принадлежат единствено на финансираната страна Сдружение „Младежки алианс-Варна“ и не отразяват непременно вижданията на Фондация „Америка за България“ или нейните партньори.